

členstva, které je zřídilo. Z členství Ústředního svazu je vyloučen též Fond pro pojišťování vývozních úvěrů, zřízený podle zákona č. 121/1931 Sb.

Jsou tedy podle dnešního stavu povinnými členy Ústředního svazu:

1. Vzájemné pojišťovny se sídlem v Protektorátě Čechy a Morava, zřízené podle spolkového zákona č. 253/1852 ř. z., a to bez ohledu na rozsah činnosti, tedy i malé spolky místního významu.

2. Pojišťovny, organizované jako akciové společnosti podle obchodního zákona a mající sídlo v Protektorátě Čechy a Morava.

3. Cizí pojišťovny, připuštěné u nás ku pojišťování podle nařízení čís. 127/1865 ř. z., to jest pojišťovny, mající sídlo mimo území Protektorátu Čechy a Morava.

4. Zapsané pokladny pomocné, zřízené podle zákona čís. 202/1892 ř. z., pokud nepojišťují osob povinně pojištěných s tím účinkem, že pak tyto osoby nemusejí býti pojištěny u příslušné okresní, zemědělské, nebo závodní nemocenské pojišťovny.

5. Zemský pojišťovací fond v Praze, zřízený usnesením zemského sněmu ze dne 14. února 1896.

6. Pojišťovna Star, zřízená jako právní nástupce pojišťovny Fénix nařízením č. 135/1937 Sb.

Začleněním do Ústředního svazu se nemění nic na výkonu úředního dozoru nad pojišťovnami, jež nadále vykonává ministerstvo vnitra nad zdejšími i cizími pojišťovnami, ustavenými ve formě akciových společností a vzájemných spolků, nad Zemským pojišťovacím fondem v Praze a pojišťovnou Star, ministerstvo sociální a zdravotní správy nad pojišťovnami, organizovanými ve formě zapsaných pokladen pomocných, ministerstvo obchodu pak konečně nad pojišťovnami, zřízenými podle živnostenského řádu (jako nemocenské pokladny mistrovské.

Minimální daň.

Dr. Ladislav Vašíček.

Výnos podniků je podroben všeobecné neb zvláštní dani výdělkové. Podmínkou zdanění je, aby podnik byl v rozhodném období provozován a dosáhl čistého zisku. Zákon o přímých daních však podrobuje zdanění i takové podniky, které při svém provozování nedocílily čistého výtěžku. Podle § 57, odst. 7 musí býti podnikům, jejichž kapitál v podniku trvale na zisk uložený přesahuje 100.000 K, vyměřena daň určitou minimální sazbou podle výše tohoto kapitálu, bez ohledu na to, že provoz skončil ztrátou nebo že dosáhl výtěžku nepatrného, z něhož daň výnosová dle obecných sazeb by byla nižší, než činí daň podle této minimální sazby. Obdobné ustanovení obsahuje § 83, odst. 16 o některých podnicích, podléhajících zvláštní dani výdělkové. Poněvadž tato daň je nejnižší, jaká má býti uložena těmto podnikům, nazývá se daň minimální.

Předpokladem vyměření daně minimální je, že podnik, jemuž se vyměřuje, byl v období pro zdanění rozhodném v provozu. Nelze ji proto předeptati z podniku trvale zastaveného, poněvadž u takového není dána daňová povinnost. Pro daňovou povinnost je totiž rozhodné skutečné provozování podniku (odst. 7 prov. nař. k § 46, odst. 1 a odst. 1 prov. nař. k § 68, odst. 2). Podmínkou není, aby podnik byl provozován po celé období, neboť na délce provozu nezáleží. Dostačí tedy, když provozování se dalo aspoň po část roku. Obecně lze říci, že minimální daň může býti vyměřena pouze tehdy, když je dána zásadní povinnost k dani výdělkové, t. j. provoz podniku.

Dalším předpokladem u podniků, podléhajících všeobecné dani výdělkové je, že jejich kapitál trvale v podniku uložený na zisk přesahuje *koncem příslušného období neb v době zastavení* podnikání 100.000 K. U podniků podrobených zvláštní dani výdělkové (§ 83, odst. 1, 5 a 6) není taková výše stanovena, nýbrž všeobecně je určen základ, jímž je ukládací kapitál v podniku uložený dle stavu koncem obchodního období.

Třetím a posledním předpokladem vyměření daně minimální je, že podnik končil své provozování v tomto období se ztrátou neb s takovým ziskem, že by pravidelná daň uložená podle výtěžku byla nižší než minimální daň podle kapitálu. Vyměření daně minimální tedy nastává podpůrně jen pro případ, že by pravidelná daň výnosová (výdělková) byla nižší.

Základem minimální daně je kapitál v podniku trvale uložený na zisk. Je to peněžní hodnota jmění, které je určeno k tomu, aby se ho v podniku trvale užívalo k pravidelnému docilování výtěžku. Od tohoto jmění dlužno odečísti dluhy, které bezprostředně souvisí s provozem podniku. Pojem tohoto kapitálu je tedy určen účelem pravidelného docilování výtěžku. Zodpovězení otázky, které jmění tomuto účelu v konkrétním případě slouží, bude záležeti na skutkových okolnostech, zvláště na povaze podniku, způsobu a době upotřebení majetkových součástí v podniku a jiných skutečnostech. Může to tedy být nejen jmění základní, ale i jmění provozovací. Jměním základním rozumíme ty součástky majetkové, které v podniku trvale zůstávají a slouží provozu podniku svým stavem jako domy, strojní zařízení a pod., kdežto jměním provozovacím jsou součástky, které jsou předmětem prodeje jako výrobek, neb obchodovány jako zboží a které slouží provozu svou změnou jako pomocné látky, suroviny a pod. Do základu minimální daně patří také hodnota budov a pozemků, i když tyto jsou podrobeny dani domovní a pozemkové, kterých se používá v podniku, poněvadž ustanovení § 55, odst. 3, podle něhož dlužno z výtěžku podniku vyloučiti výtěžky podnikatelských budov a pozemků, pokud tyto podléhají domovní a pozemkové dani, vztahuje se jen na zdanění výnosu, nikoliv na zdanění majetku daní minimální.

Základ pro vyměření minimální daně se zjišťuje různě podle toho, zda jde o poplatníky, kteří vedou řádné obchodní knihy neb o poplatníky, kteří takových knih nevedou. V prvním případě je pro stanovení základu východiskem (ale jen východiskem) bilance. Bilance (účet rozvázný konečný) vykazuje na pravé straně zpravidla majetkové součástky, které jsou v podniku trvale na zisk uloženy, tedy ona jmění základní a provozovací, které slouží v podniku k trvalému a pravidelnému docilování zisku. Pokud jde o ocenění těchto aktivních majetkových součástí, není vyměřovací úřad vázán oceněním těchto součástí v bilanci, neboť podle výslovného ustanovení odst. 1 prov. nař. k § 57, odst. 7 je rozhodnou *obecná peněžní hodnota* podle stavu koncem příslušného období. Takový nesoulad mezi obecnou hodnotou peněžní těchto majetkových součástí a bilanční hodnotou jejich může být způsoben mimořádnými odpisy, které nevyjadřují míru znehodnocení a opotřebení jejich používáním v podniku. Tak se stane, že kapitál v podniku trvale na zisk uložený bude ohodnocen výše, než jak vykazuje bilance podniku. Avšak i v tomto případě se nemůže vyměřovací úřad odchýlit od údajů poplatníkových bez provedení řádného doplňovacího neb vytykácího řízení a provésti ocenění libovolně. Pro své ohodnocení musí mít pomůcky, jimiž zvláště budou posudky znalců. (Srovn. nář. Boh. 9.197).

Od takto zjištěných bilančních aktiv se odečítají dluhy, uvedené na levé straně bilance, pokud jsou v přímé hospodářské souvislosti s provozováním podniku. Za takové dlužno pokládají dluhy za zboží, suroviny, pomocné látky, dlužné daně, dluhy za stroje, budovy a jiné dluhy třeba povahy investiční. K nároku na odečtení těchto posledních dluhů stačí, že investice za ně provedené přímo hospodářsky souvisí s provozem podniku. Nezáleží tedy na tom,

zda jde o dluhy jmění základního neb provozovacího. Máme za to, že lze přihlížeti i k rezervám, jež jsou na levé straně bilance, pokud ovšem jsou opravnými položkami k majetkovým součástkám uvedeným na pravé straně bilance, jako na př. reserva pro dubiosní pohledávky. Ovšem k těmto může již býti vzat zřetel při oceňování aktivních majetkových součástí, které se ocení proto níže.

Při zjišťování dluhů nebude však lze přihlížeti k vlastnímu kapitálu podnikatelovu (účet základní), ani ke vkladům veřejných společníků, komandistů neb tichých společníků. Sporná byla otázka, zda a v jaké míře mohou býti odečteny zápůjčky, které poskytli veřejní společníci veřejné společnosti obchodní. Touto otázkou se zabýval Nejvyšší správní soud a v nálezu Boh. 9.500/1939 vyslovil názor, že zápůjčky veřejných společníků veřejné obchodní společnosti poskytnuté jsou zásadně při vyměření daně minimální této společnosti odpočitatelné, vyjímaje část odpovídající poměru úhrnných podílů společníků, zápůjčku poskytujících, k úhrnu obchodních podílů všech společníků. Příklad: Veřejná obchodní společnost sestává ze tří společníků, kteří mají tyto podíly: společník A 20.000 K, B 30.000 K a C 50.000 K. Společníci A a B poskytli společnosti zápůjčku každý 100.000 K, celkem 200.000 K. Podle vysloveného názoru nejvyšším správním soudem je odčitatelná nikoliv částka 200.000 K, nýbrž jen 100.000 K. [Neodčitatelná část (x): zápůjčka (200.000 K) = podíl A + B (50.000) : podíly všech (100.000 K)]. Nelze tedy odečísti částku 100.000 K, která poměrně připadá na podíly společníků A a B, kteří zápůjčku poskytli. Z tohoto názoru plyne, že nejvyšší správní soud pokládá příslušnou část zápůjčky poměrně připadající na podíly veřejných společníků, kteří zapůjčili společnosti peníze, za součást jejich vlastního kapitálu a proto neodpočitatelnou.

Takovým způsobem se zjišťuje základ pro vyměření daně minimální u poplatníků, kteří vedou řádné obchodní knihy. V případech, kde poplatník nevede řádných obchodních knih stanoví se základ obdobným způsobem jako u poplatníků knihy vedoucích avšak v dohodě s poplatníkem, po případě na základě znaleckého posudku. Aktivní majetkové součástky se rovněž ocení obecnou peněžní hodnotou, kterou mají na konci příslušného období. Bude se v těchto případech vyžadovati daleko větší součinnost s poplatníkem, než tomu bude při vyměřování minimální daně u poplatníků vedoucích obchodní knihy. Stejně tomu bude i s pasivními majetkovými součástkami. Přes to však těchto případů bude v nynější době málo, poněvadž téměř všechny větší podniky — a ty přicházejí v úvahu pro zdanění minimální daní — mají již zavedené řádné obchodní knihy.

Základem minimální daně u podniků podrobených zvláštní dani výdělkové je ukládací kapitál, t. j. splacený kapitál základní (akciový) s připočtením pravých rezerv bilančně vykázaných včetně rezervního fondu stabilizačního a převodu zisku a po odečtení ztráty. Zde bude bilance nejen východiskem ke stanovení základu, nýbrž data bilanční budou závazná pro stanovení základu. Daty bilančními rozumíme jen čísla, nikoliv označení rezerv. Povahu rezerv je ovšem úřad oprávněn zkoumati. Základ daně minimální je v tomto případě minimalisován a nesmí býti menší než činí základní kapitál. Oproti původnímu znění zákona o přímých daních je odchylka v tom, že základem daně je nejen základní kapitál, nýbrž i pravé rezervy. Tuto odchylku odůvodňuje důvodová zpráva tím, že tyto rezervy mají po stránce hospodářské tutéž funkci jako základní kapitál.

Danová sazba je progresivní a činí $\frac{1}{2}$ tisíciny při základu 100.000 K do 200.000 K, $\frac{3}{4}$ tisíciny od 200.000 K do 500.000 K a jednu tisícinu při základu nad 500.000 K. Pro obor zvláštní daně výdělkové je sazba jednotná a to jedna tisícina bez ohledu na daňový základ.

Osnova původního zákona o přímých daních odůvodňuje zavedení daně minimální úvahou, že »ve výdělečném podniku, i když neposkytuje dočasně výtěžku, je utajena jakási berní síla, kterou nemůže objektivní daň přejítí.«

Dále prohlašuje osnova, že »má-li se přihlížeti k momentu zájmu, pak i dočasně pasivní podniky jsou povinny přispívatí státu a samosprávným svazkům na úhradu výdajů spojených s právními a správními opatřeními, jejichž výhod jsou účastny.«

Příslušným k vyměření minimální daně je ten úřad, který je příslušný k vyměření daně výdělkové. Je to tedy u všeobecné daně výdělkové daňová komise, u zvláštní daně výdělkové berní správa. Rovněž o odvolání z této daně rozhoduje v prvním případě odvolací komise, v druhém zemské finanční ředitelství.

Shora byla probrána povaha minimální daně s hlediska finančně-právního. Zbývá pohled s hlediska finančně-vědeckého. S tohoto hlediska se jeví minimální daň daní majetkovou, nikoliv výnosovou, i když ustanovení o ní jsou obsažena v hlavě o daních výnosových (výdělkových). Majetkovou daní je proto, že postihuje majetek podnikový bez ohledu na to, zda bylo docíleno výtěžku či zda provozování končilo ztrátou. V posledním případě ztrátu zvětšuje a — je-li ztráta rázu trvalejšího — ztravuje podnikový kapitál. Nelze ji proto s hlediska věcné únosnosti kladně hodnotiti. Minimální daň však není majetkovou daní, která by postihovala veškerý majetek podnikatelův, nýbrž jen *parciální*, poněvadž zdaňuje jen určitý majetek a sice ten, který slouží jen provozu podniku, a poněvadž platí jen pro obor daní výdělkových. Minimální daň není daní trvalou, poněvadž se vybírá jen podpůrně a to jen tehdy, když daň výnosovou (výdělkovou) buď nelze vůbec vyměřiti, poněvadž základ její je negativní, nebo že tato daň by byla nižší než majetková. Chybí tudíž minimální daní periodičnost.

U jiných daní výnosových se s podobnou majetkovou daní neshledáváme.

Přehled právních předpisů.

Dr. Miloš Š e b o r.

Bytová péče. Odklad exekučního vyklizení naturálních bytů v podnikcích branného hospodářství a v zemědělských podnikcích se upravuje vlád. nař. č. 230 Sb. — Příslušnosti německých soudů ve věcech ochrany nájemníků se týká nař. říš. protektora z 1. VII. 141, Věst. str. 337. — Nová úprava ochrany nájemníků proti výpovědi se provádí vlád. nař. č. 248 Sb. — Zvláštní opatření obcí v bytové péči se zavádějí vlád. nař. č. 177 Sb.

Četnictvo. Úpravy některých služebních poměrů četnictva se týká vlád. nař. č. 220 Sb.

Daně. Zákon o přímých daních se mění vlád. nař. č. 231 Sb. — Vybírání důchodové daně z výnosu zvýšené těžby dřeva se upravuje vlád. nař. č. 224 Sb. — Změna a doplnění předpisů o daní kuponové se provádí vlád. nař. č. 247 Sb. — Vkladních listů na bankovky zadržené při okolkování v r. 1919 se týká vlád. nař. č. 182 Sb. — Zákon o dani potravní na čáře se mění vlád. nař. č. 165 Sb.

Finance veřejné. Zásady rozpočtového hospodaření Protektorátu na rok 1941 jsou uvedeny ve vlád. nař. č. 264 Sb. — Organizace některých finančních úřadů se týká vyhl. č. 202 Sb. — Odklad úrokování a úmoru některých nestátních pevně zúročitelných papírů se upravuje vyhl. č. 238 Sb.

Hospodářství. Úlev pro výkon organizačních složek Ústředního svazu průmyslu pro Čechy a Moravu se týká vlád. nař. č. 186 Sb. — Předpisy o povinné organizaci řemesla se doplňují vlád. nař. č. 223 Sb. — Povinné organizace podniků cizineckého ruchu se týká vyhl. č. 184 Sb. — Předpisy o povinné organizaci soukromého pojišťovnictví jsou obsaženy ve vlád. nař. č. 185 Sb.